

Το "βλήμα" και το όπλο.

Παρασκευή 10/03/2017

Αφορμή για να γράψω αυτό το άρθρο ήταν το τραγικό δυστύχημα που συνέβη στην οδό Αθηνών – Λαμίας. Δεν θα ασχοληθώ με το τι και πώς έγινε, αφού νομίζω ότι όσοι έχουν μιλήσει μέχρι σήμερα έχουν καλύψει το θέμα ανάλογα. Ωστόσο, επειδή κάθε φορά που ακούγεται ένα τραγικό δυστύχημα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και κυρίως το facebook πλημμυρίζονται με άρθρα, αναφορές και σχόλια, θα αναφερθώ σε μια φράση ή ευφυολόγημα θα έλεγα του Ιαβέρη. Στην φράση του αυτή ο Ιαβέρης λέει με τρόπο έξυπνο και σωστό ότι το αυτοκίνητο γίνεται ένα θανατηφόρο όπλο στα χέρια ενός ηλίθιου και φαντασμένου περί των ικανοτήτων του στην αγωνιστική οδήγηση ατόμου.

Δεν θέλω όμως να μείνω μόνο στην φράση αυτή, καθώς δεν θεωρώ ότι τα πράγματα είναι τόσο απλά, ότι δηλαδή μετά από κάθε τέτοιο ατύχημα, χαρακτηρίζοντας αυτόν που το προκάλεσε «βλήμα» απενοχοποιούμε όλοι μας από τις ευθύνες που έχουμε για ό,τι προκλήθηκε. Γιατί δεν μπορώ να κλείσω ένα τόσο τραγικό γεγονός λέγοντας απλά ότι υπήρξε ένα βλήμα που μπήκε σε ένα όπλο και απλά σκότωσε. Και ποιες είναι οι δικές μας ευθύνες θα μου πείτε; Ευθύνεται η συμπεριφορά μας, η οδηγική μας παιδεία και, να μου επιτραπεί, η συνολική μας παιδεία ως κοινωνία. Όλα αυτά τα κριτήρια είναι εκείνα που διαμορφώνουν το τεράστιο ΕΓΩ μας, καθώς θεωρούμε ότι οι άλλοι θα πρέπει να ακολουθούν αυτό που εμείς πρεσβεύουμε. Ευθυνόμαστε για την άγνοια των νόμων, γιατί, λίγο έως πολύ θα έλεγα, αυτό που θεωρούμε «νόμο» είναι αυτό που μας βολεύει. Έτσι, το «βλήμα» δυστυχώς δεν γεννιέται αλλά δημιουργείται οπότε και είναι δύσκολο να το ξεχωρίσεις αφού μοιάζει με το πρόσωπο της κοινωνίας που έχουμε διαμορφώσει. «Και πώς εκπαιδεύεται;» θα με ρωτήσετε.

Δυστυχώς, η βασική εκπαίδευση ξεκινάει από την εφηβεία, όταν ο στίχος του Δ. Σαββόπουλου «είμαι 16άρης σας γ.... τα Λύκεια» περνάει σαν ιός στο λογισμικό του εφήβου, κάνοντάς τον να πιστεύει πως τα λεγόμενα του στίχου ισχύουν. Θα συναντήσετε αυτή τη συμπεριφορά στα φανάρια, καθώς ο έφηβος θα περάσει ακόμη και αν ο σηματοδότης του λέει το αντίθετο. Κανείς δεν θα πει τίποτα γιατί είναι παιδί. Το παιδί όμως, αυτό που βλέπει είναι ότι σταμάτησε ένα αυτοκίνητο και είδε έναν μεγάλο να νευριάζει. «Έχω δύναμη» σκέφτεται. Έχει μάθει πόσο επιβλητικό μπορεί να γίνει το εγώ του. Η συμπεριφορά αυτή θα περάσει και στην χρήση ποδηλάτου όπου πρακτικά δεν θα ακολουθηθεί κανένας κανονισμός, αφού ο νεαρός θα κινείται όπως και όπου θέλει, με όποιο τρόπο θέλει. Πολλά από τα παιδιά αυτά θα ολοκληρώσουν την εκπαίδευσή τους με τα μηχανάκια, όπου εκεί η έννοια «σεβασμός προς τους υπόλοιπους» χάνεται από το αισθητήριό τους. Είναι το τεράστιο ΕΓΩ που πρέπει να ικανοποιηθεί και να επιβληθεί.

Και όταν μεγαλώσει ο νέος;

Τότε εκπαιδεύεται να λατρεύει τη δύναμη και την ταχύτητα, να τις θαυμάζει και να τις ονειρεύεται. Αυτό του προσφέρουν όλα τα σχετικά περιοδικά αυτοκινήτου. Μαθαίνει να θεωρεί ότι δεν έχει αυτοκίνητο αν η τελική του δεν πιάνει τα 220 Km/h τουλάχιστον, αν ο κόφτης δεν φτάνει στις 8.000 στροφές, και αν το αυτοκίνητο δεν έχει δύο τούρμπο που όταν θα ανοίξουν θα το επιταχύνουν από τα 0 στα 100 σε 3". Μαθαίνει ότι όσο πιο δυνατό αυτοκίνητο έχει, τόσο πιο πολύ οι άλλοι θα τον θαυμάζουν. Όταν θα μπει λοιπόν σε αυτό το αυτοκίνητο, πώς θα κινηθεί; Ακόμη και να θέλει να οδηγήσει συντηρητικά, οι δυνατότητες του ίδιου του αυτοκινήτου δεν τον αφήνουν, αφού τα 120 Km/h θα τα πιάσει εύκολα ζητώντας πλέον από το όχημά του κάτι παραπάνω. Γι' αυτό άλλωστε δεν πλήρωσε τόσα λεφτά για να το αποκτήσει; Γι' αυτή την περίφημη τελική του και την επιτάχυνση.

Επιπλέον, όσοι δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να αγοράσουν αυτά τα υπερ-αυτοκίνητα όπως λέγονται, δεν στρέφονται σε εναλλακτικές λύσεις απείρως πιο επικίνδυνες; Μιλάω για τις μετατροπές που γίνονται σε απλούστερα αυτοκίνητα προκειμένου να γίνουν πιο δυνατά και να μπορούν να είναι ανίκητα στον δρόμο. Αυτές δεν γίνονται στα κρυφά ή παράνομα και τα περιοδικά προτείνουν λύσεις σχετικές με το τι δαγκάνες φρένων να βάλεις, τι δισκόφρενα, τι αναρτήσεις, πώς να βελτιώσεις τον κινητήρα κ.ο.κ. Τα αυτοκίνητα αυτά είναι ακόμη πιο επικίνδυνα από τα αυτοκίνητα επιδόσεων αφού εξ' αρχής δεν σχεδιάστηκαν για να είναι αγωνιστικά. Και αν θυμηθείτε από την εμπειρία σας στον δρόμο, οι σφήνες και η αντικανονική οδήγηση από τέτοια αυτοκίνητα γίνονται.

Όμως από πού μαθαίνει τελικά ο νέος αυτή την συμπεριφορά; Μα από τον κόσμο των μεγάλων, που αν και μεγάλωσαν, το ΕΓΩ τους τελικά δεν μίκρυνε. Αυτή τη συμπεριφορά βλέπουν οι νέοι. Τα παραδείγματα πολλά και να μερικά :

Ø Ας ξεκινήσουμε από την κεντρική πλατεία της Τρίπολης να δούμε πώς αποτυπώνεται αυτή η συμπεριφορά. Εκεί, σύμφωνα με τον ΚΟΚ και τις πινακίδες που υπάρχουν, ορίζεται ότι ο πεζός έχει προτεραιότητα, μετά αυτός που κινείται στην πλατεία και μετά αυτός που μπαίνει σε αυτή. Το τι γίνεται είναι γνωστό. Το ΕΓΩ αυτού που κινείται στην πλατεία επιβάλλει να μην αφήσει τον πεζό ή αυτόν που πάει να μπει να του πάρει τη θέση. Μια μάχη δίνεται για το ποιος θα προλάβει να περάσει, άσχετα αν οι πεζοί είναι ηλικιωμένοι ή μικρά παιδιά.

Ø Ας δούμε τις γωνίες των δρόμων, όπου κανονικά δεν πρέπει να σταθμεύει αυτοκίνητο ώστε να υπάρχει ορατότητα. Αυτές το ΕΓΩ τις αντιλαμβάνεται ως «ωραίες θέσεις parking που κάποιος βλάκες άφησαν». Το ίδιο δεν γίνεται και στα parking των Super Market όπου ακόμη και οι θέσεις για ΑΜΕΑ είναι πιασμένες και ας έχει άλλες κενές θέσεις πιο δίπλα; Το ΕΓΩ αυτού που πρόκειται να παρκάρει του λέει να πάει όσο γίνεται πιο κοντά στην είσοδο, να μην περπατήσει, δεν είναι βλάκας.

Ø Κοιτάξτε τι γίνεται σε δρόμους όπως η Ναυπλίου και η Γρηγορίου Λαμπράκη όπου υπάρχουν καταστήματα εκατέρωθεν. Μόνιμα σταθμευμένα οχήματα, γιατί το ΕΓΩ επιβάλλει στον κάθε οδηγό να σταματήσει ακριβώς έξω από το κατάστημα, ακόμη και αν απέναντι υπάρχει ήδη σταθμευμένο όχημα. «Ο άλλος είναι πιο έξυπνος από εμένα;» θα πει. «Μα εμποδίζεις» του λες «δεν το βλέπεις;». «Εμένα αυτό με βολεύει» θα σου πει «και παράτα με ήσυχο». Επίσης, αυτός που κινείται και έχει εμπόδιο μπροστά του, αντί να σταματήσει θα επιταχύνει για να περάσει πρώτος και πιθανότατα θα μπει εξολοκλήρου στο αντίθετο ρεύμα. «Να σταματήσεις εσύ κύριε. Δεν βλέπεις το ΕΓΩ μου που έρχεται; Τι με πέρασες; Για βλάκα;» θα σκεφτεί.

Θα μπορούσα να συνεχίσω να αναφέρω τέτοια καθημερινά περιστατικά και είμαι σίγουρος ότι όλοι έχετε παρόμοια κατά νου.

Βλέπετε αγαπητέ μου κε Ιαβέρη, όσο και να βρίσω το «βλήμα», αν δεν αλλάξει η νοοτροπία και ο τρόπος που μεγαλώνουμε τα παιδιά μας, λίγα πράγματα μπορούν να γίνουν. Το θέμα είναι πώς αλλάζεις αυτή τη νοοτροπία. Κατ' αρχήν, με την παιδεία που αρχίζει από το σπίτι και το σχολείο. Αυτό πρέπει να ζητάμε, μάλλον να απαιτούμε. Είναι γνωστό άλλωστε ότι οι απαγορεύσεις δεν πτόησαν κανέναν, ιδίως στην νεαρή του ηλικία. Δεν πτόησαν εσάς είμαι σίγουρος, όπως δεν πτόησαν και εμένα. Στην εφηβεία μου έβλεπα τις κόντρες στην παραλιακή και τις μάχες στην Βουλιαγμένη. Έχετε νιώσει την αδρεναλίνη και ξέρετε καλύτερα από εμένα πόσο μεθυστική είναι. Εδώ, θα φωνάξω και εγώ μαζί σας: «Να φτιαχτούν πίστες». Να πηγαίνουν αυτοί που θέλουν να οδηγούν στο όριο σε ασφαλή χώρο, εκεί όπου το ΕΓΩ τους θα συναντήσει άλλα ΕΓΩ και θα δοκιμάσει τις ικανότητές του. Εκεί θα μάθουν τι γίνεται όταν ξεπερνάς το όριο. Εκεί θα καταλάβουν ότι ταινίες με μαχητές των δρόμων είναι απλά ανοησίες αφού οι νόμοι της φυσικής είναι καθορισμένοι. Εκεί τα βλήματα μπορούν να απασφαλιστούν και να δουν ότι στο τέλος της ημέρας δεν υπάρχει κανένα βραβείο να τα ανταμείψει, ότι δεν θα ανέβουν σε κανένα βάθρο να πανηγυρίσουν, δεν θα γευτούν καμία σαμπάνια και κανείς δεν θα τους δει σαν ήρωες. Ίσως εκεί να καταλάβουν κάποια στιγμή πόσο επικίνδυνο είναι το ΕΓΩ τους για τους άλλους και ίσως έτσι να δουν τον πραγματικό εαυτό τους. Ίσως να δουν τον απλό άνθρωπο μέσα σε ένα σύνολο ανθρώπων και όχι ένα επικίνδυνο βλήμα.

Παιδεία, τόσο απλό μα και τόσο ξένο. Και παιδεία δεν εννοώ τη μόρφωση απαραίτητα, αν και σίγουρα είναι βασική προϋπόθεση. Παιδεία είναι να μάθεις να συμπεριφέρεσαι και να μην αγνοείς τον άλλο. Όσο έξυπνος κι αν θεωρείς ότι είσαι, πάντα θα υπάρχει κάποιος πιο έξυπνος από σένα. Όσο ικανός κι αν νομίζεις ότι είσαι, πάντα θα υπάρχει κάποιος με μεγαλύτερες δυνατότητες από σένα. Ακόμα κι όσον αφορά στους οδηγούς αγώνων, δεν μπορεί να νικάει πάντα ο ικανότερος. Η ζωή είναι μια μάχη, προσπάθεια, αγώνας να βελτιωθείς και να γίνεις καλύτερος, όμορφη και γεμάτη εκπλήξεις. Είναι σύντομη και πρέπει να τη γευτείς, αλλά όπως είπε και ο καθηγητής Κίτινγκ στην ταινία «Ο κύκλος των χαμένων ποιητών», είναι άλλο να ρουφάς το μεδούλι της ζωής και άλλο να πνίγεσαι με το κόκκαλο.

Παιδεία ίσον σεβασμός στον άλλο. Πολιτισμός. Αυτό θέλω να τονίσω. Έχουμε βγει από τις σπηλιές και τις αγέλες εδώ και κάποιες χιλιάδες χρόνια. Είναι καιρός πια να μεταβούμε στο επόμενο εξελικτικό μας στάδιο που είναι να δημιουργήσουμε αρμονικές κοινωνίες. Ουτοπικές τις λέγαμε κάποτε. Εφικτές θέλω να τις χαρακτηρίζω και πιστεύω πώς όντως είναι.

Θα κλείσω το άρθρο αυτό με μια υπενθύμιση σε όλα τα «βλήματα» . Τη ζωή σου κάνε τη ό,τι θέλεις. Δεν σου ανήκει όμως καμία άλλη. Και όταν σκοτώνεις ακόμη και από ηλιθιότητα, δολοφόνος πάλι πρέπει να λογίζεσαι και όχι «βλήμα».